

INGEKOMEN 03 JULI 2001

Frisia Zout BV
T.a.v. de heer dr. H.J. Barge
Lange Lijnbaan 15
8861 NW HARLINGEN

**landbouw, natuurbeheer
en visserij**

uw brief van	uw kenmerk	ons kenmerk	datum
28-12-2000	FRISIA LNV DNO 2000.7twb	DNO. 2001/2251	3 juli 2001
onderwerp		doorkiesnummer	bijlagen
Vergunning Natuurbeschermingswet staatsnatuurmonumenten Waddenzee; zoutwinning. (TRC 2001/6671)		050-5992327	

Geachte heer Barge,

Bij brief van 28 december 2001 heeft FRISIA Zout BV (hierna: FRISIA), de minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij verzocht om een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet (hierna: Nb-wet) voor het winnen van zout op grond van de Steenzoutconcessie Barradeel.

Ingevolge het mandateringsbesluit van de minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij d.d. 12 april 1999, no. TRCJZ/1999/2977, geschiedt, voorzover het een beslissing of ondertekening betreft inzake een aangelegenheid die op grond van de Beschikking van 6 augustus 1998 (nr. J.987352) tot het takenpakket van de staatssecretaris van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij behoort, het nemen van die beslissingen of het ondertekenen hiervan door of namens de staatssecretaris van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij.

1. De aanvraag

U verzoekt om een vergunning voor de effecten van bodemdaling in de Waddenzee ten gevolge van de zoutwinning van FRISIA. Het verzoek heeft betrekking op de daling die verwacht wordt vanaf september 2000.

De aanvraag is consistent met het meest recente Ontginningsplan voor de Steenzoutconcessie Barradeel. Dit ontginningsplan voorziet in een productie van 3.0 mln. ton steenzout uit de bestaande cavernes BAS 1 en 2 vanaf september 2000.

De productie is een voorwaarde voor de continuïteit van de zoutwinningoperaties van FRISIA. Binnen de kaders van tijd en economische haalbaarheid staan er voor FRISIA geen reële alternatieven ter beschikking die minder invloed zouden hebben op de Waddenzee. FRISIA vervult een belangrijke rol in de regio als motor van economische activiteit en bron van werkgelegenheid.

Bij de aanvraag is een onderzoeksrapport gevoegd, genaamd "Effecten van bodemdaling door zoutwinning in de Waddenzee", uitgevoerd door WL I delft hydraulics.

Datum	Kenmerk	Vervolgblad
3 juli 2001	DNO. 2001/2251	2

2. Wettelijk kader

In artikel 12, eerste lid van de Nb-wet is bepaald, dat het is verboden zonder vergunning van de minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij of in strijd met bij zodanige vergunning gestelde voorwaarden handelingen te verrichten, te doen verrichten of te gedogen, die schadelijk zijn voor het natuurschoon of voor de natuurwetenschappelijke betekenis van een beschermd natuurmonument of die een beschermd natuurmonument ontsieren.

De Afdeling rechtspraak van de Raad van State heeft in haar uitspraak d.d. 14-6-1984 (R01.83.1475, M en R 1984/9 nr. 79) artikel 12 van de Nb-wet van overeenkomstige toepassing verklaard op handelingen in een staatsnatuurmonument.

De vergunningplicht, als neergelegd in artikel 12 van de Nb-wet, ziet niet alleen op handelingen die van invloed zijn en verricht worden binnen het natuurmonument, maar tevens op activiteiten die buiten het beschermd natuurmonument worden verricht doch effecten hebben binnen het natuurmonument, de zogenaamde externe werking.

In de uitspraak van 8 juni 1994 (nr. G10.91.0001) heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State overwogen dat, gelet op de bedoeling van de wetgever zoals uit de wetsgeschiedenis blijkt, een redelijke wetstoepassing met zich meebrengt, dat de externe werking van artikel 12 Nb-wet eveneens van toepassing is op staatsnatuurmonumenten.

In artikel 21, eerste lid van de Nb-wet is bepaald, dat een natuurmonument dat eigendom is van de Staat, kan worden aangewezen als staatsnatuurmonument.

Bij besluit van 18 mei 1981 (Stcrt. 1981, 93) is een groot deel van de Waddenzee aangewezen als staatsnatuurmonument. Vervolgens is bij besluit van de Staatssecretaris van LNV d.d. 17 november 1993, kenmerk NBLF-93-6831, bijna het volledige PKB-Waddenzee gebied (zie: PKB- Nota Waddenzee, 1993) aangewezen als staatsnatuurmonument "Waddenzee II" en daarmee onder de werking van de Nb-wet gebracht.

Artikel 21, derde lid van de Nb-wet bepaalt dat het beheer van een staatsnatuurmonument gericht is op het behoud of herstel van natuurschoon of van de natuurwetenschappelijke betekenis.

Op grond van het vierde lid van dit artikel is ten aanzien van een staatsnatuurmonument het bepaalde bij artikel 16, eerste en tweede lid, onder b en c, en artikel 17 van overeenkomstige toepassing verklaard.

De Waddenzee is op 2 mei 1984 aangewezen als wetland in de zin van de Conventie van Ramsar.

De Waddenzee is krachtens de richtlijn inzake het behoud van de Vogelstand (79/409/EEG) door de staatssecretaris van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, aangewezen als speciale beschermingszone (besluit van 8 november 1991, nr. J 9115097). Daarbij is in de toelichting aangegeven dat de aanwijzing als speciale beschermingszone geen gevolgen heeft, die niet reeds voortvloeien uit de PKB-Waddenzee.

Datum	Kenmerk	Vervolgblad
3 juli 2001	DNO. 2001/2251	3

Door de inwerkingtreding van de Habitatrichtlijn (92/43/EEG) werd het afwegingskader van artikel 4, vierde lid, eerste zin, uit de Vogelrichtlijn vervangen door dat van de Habitatrichtlijn. Artikel 7 van de Habitatrichtlijn bepaalt namelijk dat de verplichtingen die voortvloeien uit artikel 6 leden 2, 3 en 4 van de Habitatrichtlijn in de plaats komen van de rechtsgevolgen voortvloeiende uit artikel 4, vierde lid, eerste zin, van de Vogelrichtlijn.

Op grond van artikel 6, tweede lid, van de Habitatrichtlijn moeten de lidstaten passende maatregelen treffen om ervoor te zorgen dat de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten niet verslechtert en er geen storende factoren met significante effecten optreden. Passende maatregelen kunnen onder meer in het kader van de Nb-wet (vergunningen c.q. ontheffingen) worden genomen.

Artikel 6, derde lid bepaalt, dat voor elk plan of project dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van het gebied, maar wel significante gevolgen kan hebben voor zo'n gebied, een passende beoordeling van de gevolgen voor het gebied moet worden gemaakt. Op grond van dit artikel kan slechts toestemming voor het betreffende plan of project worden verleend dan nadat de zekerheid is verkregen dat de natuurwaarden in het betrokken gebied niet significant zullen worden aangetast.

In de gevolgde procedure is door middel van het in de gelegenheid stellen van diverse belanghebbenden tot het indienen van een advies c.q. zienswijze, voldaan aan de procedurele eisen die de Nb-wet, Algemene wet bestuursrecht en de Habitatrichtlijn daaromtrent stellen.

3. Vergunningplicht

Om te bepalen of sprake is van een vergunningplicht op grond van de Nb-wet, moet worden beoordeeld of sprake is van handelingen, die schadelijk zijn voor het natuurschoon of voor de natuurwetenschappelijke betekenis van een natuurmonument (artikel 12, eerste lid, Nb-wet). Als schadelijk voor het natuurschoon of voor de natuurwetenschappelijke betekenis van een beschermd natuurmonument worden in ieder geval aangemerkt handelingen die de in de beschikking tot aanwijzing genoemde wezenlijke kenmerken van een beschermd natuurmonument aantasten (artikel 12, tweede lid, Nb-wet).

De door u beoogde activiteiten vinden plaats op ca. 2 km van het gebied dat op 17 november 1993 is aangewezen als staatsnatuurmonument Waddenzee II (nr. NBLF-93-6831) aangewezen. De toelichting op deze aanwijzing vervangt de toelichting bij de beschikking van 18 mei 1981 (Stcrt 1981, 93) waarbij reeds delen van het staatsnatuurmonument Waddenzee waren aangewezen. De toelichting maakt als zodanig deel uit van beide aanwijzingsbeschikkingen, van 18 mei 1981 en 17 november 1993. Aangezien het winnen van zout op de onderhavige locatie op het vasteland, ook bodemdaling tot gevolg heeft in het staatsnatuurmonument Waddenzee II, is er reden voor het toepassen van de zogenaamde externe werking.

Datum
3 juli 2001

Kenmerk
DNO. 2001/2251

Vervolgblad
4

In de toelichting van de aanwijzing van 17 november 1993, staat een - overigens niet limitatieve - lijst van handelingen opgenomen die als vergunningplichtig moeten worden beschouwd. Onder andere staan hier vermeld:

- verstoren van het bodemprofiel (verlagen, verhogen, egaliseren, ontginnen, graven, ploegen, frezen e.d.);
- opsporing (seismisch onderzoek) en winning (exploratie en exploitatie) van (diepe) delfstoffen en het toevoegen van delfstoffen aan de ondergrond in het kader van diepe delfstofwinning;

In de toelichting op de aanwijzing staatsnatuurmonument Waddenzee II wordt voorts in paragraaf 5.1. onder meer het volgende gesteld:

"Het natuurbeheer is gericht op een natuurlijke ontwikkeling van de Waddenzee, waarbij de menselijke invloed hierop zo gering mogelijk dient te zijn, zodat alle structuren, soorten planten en dieren die van nature in de Waddenzee thuishoren zich daar kunnen handhaven, ontwikkelen of herstellen. Het in stand houden van natuurlijke processen betekent dat in de meeste spontaan optredende hydrologische en geomorfologische processen niet ingegrepen dient te worden. Ten eerste behoren zij als zodanig tot hetgeen beschermd moet worden, ten tweede garanderen juist deze processen het blijvend functioneren van de verschillende levensgemeenschappen".

Zoutwinning betreft een commerciële, niet op het natuurbeheer in het gebied gerichte activiteit, welke over een bepaalde oppervlakte effecten heeft op de bodem (platen en geulen) en fauna (met name voor de beschikbaarheid van voedsel voor vogels) van de Waddenzee.

De winning van zout op de onderhavige locatie veroorzaakt bodemdaling en als gevolg daarvan verstoring van het natuurlijk sedimentatieproces in de Waddenzee. Er zal extra sediment via het waddensysteem uit de Noordzeekustzone nodig zijn om deze bodemdaling te compenseren. Uit de prognoses, welke naar aanleiding van concrete meetgegevens zijn bijgesteld, blijkt het navolgende. De voorspelde bodemdaling ter hoogte van de zeedijk ten gevolge van de zoutwinning zal in het jaar 2006 maximaal 3,3 cm bedragen, gerekend vanaf 1 september 2000. Vanaf de start van de zoutwinning in september 1995 zal de bodemdaling ter hoogte van de zeedijk maximaal 6,5 cm bedragen. Door verandering van de geomorfologie ten gevolge van de winning zal het plaatoppervlak een geringe afname vertonen, die naar verwachting vanaf 1 september 2000 niet meer dan 0,3 ha in 2006 zal bedragen. Door de bodemdaling zal lokaal geulverruiming tot maximaal 1 á 2% kunnen plaatsvinden.

Gelet op de hiervoor vermelde effecten van de bodemdaling en gelet op de in de aanwijzingsbeschikking staatsnatuurmonument "Waddenzee II" genoemde wezenlijke kenmerken en waarden, meen ik dat er sprake is van een zodanige bodemdaling en de daarmee gepaard gaande verstoring van het natuurlijk sedimentatieproces, dat de wezenlijke kenmerken en waarden van het natuurmonument Waddenzee worden aangetast. Er is daarom reden voor toepassing van de externe werking.

Datum	Kenmerk	Vervolgblad
3 juli 2001	DNO. 2001/2251	5

In haar uitspraak van 14 september 1998 (no. F02.98.0013, M en R, 1999, nr. 64 m.nt. Bakker) heeft de Voorzitter van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State overwogen dat slechts met het verlenen van een ontheffing als bedoeld in artikel 16, tweede lid, aanhef en onder c, van de Nb-wet kan worden volstaan, indien de handeling in een beschermd natuurmonument of staatsnatuurmonument geen schade van enige betekenis veroorzaakt.

Indien een activiteit schade van enige betekenis veroorzaakt kan niet worden volstaan met een ontheffing doch dient de activiteit als vergunningplichtig te worden beschouwd.

*Vergunningplichtig
Wbb noodzakelijk*

Gelet op de ingreep in natuurlijke processen, de hiervoor vermelde schadelijke effecten en gelet op vorenstaande jurisprudentie, ben ik van mening dat de zoutwinning door FRISIA effecten sorteert die uitstijgen boven ontheffingsplichtigheid en derhalve ook op deze grond, naast hetgeen bepaald is in de aanwijzingsbeschikking "Waddenzee II", vergunningplichtig is. Op voorhand kan namelijk niet worden uitgesloten dat, als gevolg van de zoutwinning op de onderhavige locatie, de wezenlijke kenmerken van het staatsnatuurmonument Waddenzee worden aangetast.

De vergunningplicht in het kader van de Nb-wet is u aangezegd bij brief van 5 september 2000 (kenmerk DNO.2000/4885).

4. Beleid

De vergunningverlening in het kader van de Nb-wet is in de aanwijzingsbeschikking "Waddenzee II" (d.d. 17-11-1993) gekoppeld aan de toepassing van het afwegingskader uit de PKB-Waddenzee. Het afwegingskader dient als toetsingskader voor procedures in het kader van de Nb-wet. Tevens is in de PKB-Waddenzee bepaald, dat bij nieuwe activiteiten en bij uitbreiding of wijziging van bestaande activiteiten, het volledige afwegingskader dient te worden gehanteerd.

Toetsing vindt plaats aan de hoofddoelstelling van de PKB-Waddenzee "de duurzame bescherming en behoud van de Waddenzee als natuurgebied". Tevens wordt de activiteit getoetst aan mede in het kader van de PKB-Waddenzee opgestelde beleidslijnen. Aangezien de Waddenzee is aangewezen als Speciale beschermingszone in de zin van de Vogelrichtlijn en bepaald is dat artikel 6 van de Habitatrichtlijn van toepassing is op deze gebieden dient er eveneens getoetst te worden aan artikel 6 van de Habitatrichtlijn. Artikel 6, tweede lid, van de Habitatrichtlijn verplicht Nederland tot het treffen van passende maatregelen om ervoor te zorgen dat de kwaliteit van het leefgebied van de aanwezige vogelsoorten in het PKB-gebied niet verslechtert en dat in het gebied geen storende factoren met significant nadelige effecten optreden. Aan deze verplichting geeft Nederland onder andere uitvoering door het in de PKB Waddenzee neergelegde beleid.

Het PKB-Waddenzeegebied is volgens de PKB-Structuurschema Groene Ruimte (hierna: SGR) een kerngebied van de ecologische hoofdstructuur. Het beleid ten aanzien van de ecologische hoofdstructuur is gericht op het instandhouden, herstel en ontwikkeling van wezenlijke kenmerken en waarden.

Datum
3 juli 2001

Kenmerk
DNO. 2001/2251

Vervolgblad
6

Het rijksbeleid staat ingrepen en ontwikkelingen in en in de onmiddellijke omgeving van het kerngebied niet toe, indien deze de wezenlijke kenmerken en waarden van het kerngebied aantasten. Alleen bij een zwaarwegend maatschappelijk belang kan hiervan worden afgeweken.

Het afwegingskader van het SGR wijkt niet betekenisvol af van wat in de PKB-Waddenzee ligt besloten.

In de Aanwijzingsbeschikking "Waddenzee II" zijn beschrijvingen gegeven van kenmerken- de flora en fauna, die op grond van de PKB-Waddenzee bescherming genieten in de Waddenzee.

De geulranden en watervlaktes vormen een belangrijk voedselgebied voor vogels die vanuit de lucht zoekend, zwemmend en duikend hun voedsel bemachtigen: meeuwen, sterns (grote stern, visdief, noordse stern en dwergstern en gedurende de trektijd ook de zwarte stern) en aalscholvers. Voorts hebben de geulranden en watervlaktes in de Waddenzee een belangrijke functie als overwinteringsgebied voor eidereend, toppereend, middelste zaagbek en brilduiker.

Kenmerkend voor de fauna in de Waddenzee zijn de zeehonden, waarvan er twee verschillende soorten, te weten de Gewone Zeehond en de Grijze Zeehond, voorkomen. De zeehonden verblijven bijna het gehele jaar in het Waddengebied. In de winter concentreren ze zich op de diepere geulen en op de Noordzee, waar ook de vis waarvan ze leven naar toe is getrokken. Zeehonden komen op het land om de jongen te werpen, ze te zogen en om te rusten. Ze zoeken daarvoor bij voorkeur zandbanken op, gelegen vlak langs de diepere geulen, zodat ze in geval van verstoring gemakkelijk snel te water kunnen gaan.

In de voedselketens van het water spelen de algen, het dierlijk plankton en de bacteriën een centrale rol. De algen als producenten van organisch materiaal, het dierlijk plankton als grazers op algen en de bacteriën als afbrekers van alles wat nog niet door anderen is verteerd. De voedselketens lopen via bodemdieren en vissen door naar de vogels en zeehonden.

Hoewel algen qua massa niet de hoofdmoot van het zwevend materiaal vormen, zijn zij wel de belangrijkste voedselbron voor het leven in het water en voor de bodemdieren in de Waddenzee die hun voedsel uit het water halen. Vroeg in het voorjaar hebben enkele kiezelwiersoorten meestal de overhand, terwijl later meestal een bloei optreedt van de microscopisch kleine alg *Phaeocystis*.

Dierlijk plankton bestaat uit veelal kleine, in het water zwevende organismen, die met de stroming van eb en vloed meebewegen. De belangrijkste dieren in deze groep zijn de met het blote oog nog net zichtbare roeipootkreeftjes. Het plankton bevat ook een aantal grotere dieren, met name ribkwallen en schijfkwallen. Een derde plankton-categorie wordt gevormd door jeugdstadia van bodemdieren en vissen; larven van diverse soorten wormen, schelpdieren (mossels, kokkels, strandgapers, nonnetjes en dergelijke), de meeste grote kreeftachtigen (krabben, zeepokken) en verscheidene soorten vislarven (schol, bot, tong).

Sommige vissen houden zich voornamelijk in de zeegaten op (makreel), andere komen ook boven de wadplaten (jonge haring, geep). Een deel van de vissen leeft van plankton, bij voorbeeld haring, sprot, spiering en de verschillende zeenaaldsoorten.

Datum
3 juli 2001

Kenmerk
DNO. 2001/2251

Vervolgblad
7

Karakteristieke bodemdieren zijn zeepier, kokkel, mossel, strandgaper en zager. De Zeepier leeft van het plankton. De Kokkel, een tweekleppig schelpdier, komt zeer veel voor. Jonge kokkels dienen als voedsel voor vissen en diverse vogelsoorten, oude kokkels worden gegeten door scholeksters en eidereenden. Mossels zijn van nature te vinden in mosselbanken op de wadplaten en in de geulen. Eén van de karakteristieke soorten van de mosselbank is de zager. Deze roofworm kan wel meer dan 50 cm lang worden. Zij leven van het plankton in het water. De strandgaper wordt tot 15 cm lang en is daarmee de grootste tweekleppige van de Waddenzee. Ze leven op zo'n 20 á 30 cm onder de grond.

Voorts is in de Aanwijzingsbeschikking "Waddenzee II" beschreven dat het natuurbeheer is gericht op een natuurlijke ontwikkeling van de Waddenzee, waarbij de menselijke invloed hierop zo gering mogelijk dient te zijn, zodat alle structuren, soorten planten en dieren die van nature in de Waddenzee thuishoren zich daar kunnen handhaven, ontwikkelen en herstellen. Het instandhouden van natuurlijke processen betekent dat in de meeste spontaan optredende hydrologische en geomorfologische processen niet ingegrepen dient te worden. Daarnaast garanderen juist deze processen het blijvend functioneren van de verschillende levensgemeenschappen. Daarbij dient bedacht te worden dat "instandhouding" niet betekent dat er een stabiele verdeling tussen geulen en platen dient te zijn. Integendeel: juist het dynamische karakter van het ecosysteem garandeert de levensvoorwaarden voor speciaal daaraan aangepaste organismen. Daardoor kunnen wadplaten, geulen en watervlaktes het in principe zonder ingrepen ten behoeve van het natuurbehoud stellen. Voor beheerders betekent dit, dat hun aandacht vooral uit moet gaan naar de instandhouding van een goede waterkwaliteit, het voorkómen van ingrepen in de natuurlijke processen en het voorkómen van versterking.

5. Adviezen, inspraak

Naar aanleiding van deze aanvraag zijn, op grond van artikel 13, eerste lid, van de Nb-wet, de Stuurgroep Waddenprovincies en de gemeenten Harlingen en Franekeradeel in de gelegenheid gesteld over deze aanvraag hun advies kenbaar te maken. Ingevolge artikel 4:8 van de Algemene wet bestuursrecht zijn Wetterskip Fryslân, RWS dienstkring Waddengebied Friesland, de Waddenvereniging en Vogelbescherming Nederland in de gelegenheid gesteld een zienswijze betreffende de onderhavige aanvraag in te dienen.

De Stuurgroep Waddenprovincies merkt in haar advies - samengevat - het volgende op. De door FRISIA uitgevoerde zoutwinning is geen nieuwe activiteit, maar vindt al ruim 5 jaar plaats. Bij de voorbereiding van het concessiebesluit van 25 oktober 1994, waarbij ook het ministerie van LNV nauw betrokken is geweest, zijn de gevolgen van de zoutwinning op het Waddengebied pregnant onderwerp van afweging geweest. De afweging heeft uiteindelijk geleid tot een positief besluit dat op het punt van de gevolgen voor de Waddenzee niet is bestreden.

Datum
3 juli 2001

Kenmerk
DNO. 2001/2251

Vervolgblad
8

Gelet hierop herhaalt de Stuurgroep dan ook hetgeen het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Fryslân in zijn brief d.d. 26 juli 2000 aan het ministerie van LNV berichtte: "Van een heroverweging kan volgens ons alleen sprake zijn indien zwaarwegende feiten of omstandigheden, die ten tijde van de eerdere besluitvorming niet aanwezig waren, hiertoe aanleiding geven. Deze zijn naar onze mening niet aanwezig. Integendeel, recent onderzoek, goedgekeurd door Staatstoezicht op de Mijnen, geeft aan dat de bodemdaling als gevolg van de zoutwinning qua oppervlakte, minder groot is dan aanvankelijk werd aangenomen, en dat de maximaal toegestane bodemdaling in dit kleinere gebied sneller verloopt dan werd aangenomen".

In deel 1 van de PKB Waddenzee lezen wij (in de toelichting op blz. 82) dat de zoutwinning tussen Harlingen en Sexbierum, overeenkomstig het beleid ten aanzien van bestaande gaswinning, onverlet blijft. Omdat de optredende bodemdaling aanzienlijk sneller gaat dan eerder werd aangenomen, alsmede omdat de bodemdaling zich ook uitstrekt onder de Waddenzee, is het kabinet van mening dat een vergunning op basis van Nb-wet vereist is. In de vergunning kunnen aanvullende eisen worden gesteld ten aanzien van de winning, aldus de toelichting in de PKB.

Dit overziende is de Stuurgroep, mede namens de provincie Fryslân, van mening dat, in aansluiting op de tekst in deel 1 van de PKB, de Nb-wetvergunning aan FRISIA verleend dient te worden. De vraag is dan nog welke voorwaarden eventueel aan deze vergunning verbonden dienen te worden. Naar de mening van de Stuurgroep dient bij deze vraagstelling alleen het gegeven van de versnelde en anders verlopende bodemdaling in de Waddenzee aan de orde te komen.

De prognose van mei 2000 geeft aan dat de diameter van de dalingsschotel (en daarmee de omvang van de dalingsschotel in de Waddenzee) is afgenomen ten opzichte van de prognose die een rol speelde bij de goedkeuring van het eerste ontginningsplan. Voorts is de verwachte daling vlak achter de Waddenzeedijk afgenomen. Deze feiten leveren dus een gunstiger situatie op dan destijds was voorspeld. Slechts het gegeven dat de bodemdaling sneller verloopt dan was voorzien is een gegeven dat nadere bestudering behoeft. De oorzaak van de snellere bodemdaling heeft te maken met een verandering in het aanvankelijk gekozen productieproces. De rapportage van WL I delft hydraulics (bureaustudie "Effecten van bodemdaling door zoutwinning in de Waddenzee", W.D. Eysink, december 2000) geeft, kort samengevat, aan dat de effecten van de uit het huidige productieproces voorkomende bodemdaling op wadplaten, geulen, bodemleven en vogelstand variëren van niet meetbaar tot zeer gering.

De Stuurgroep meent dan ook te mogen concluderen dat, op basis van de thans beschikbare gegevens, de aan FRISIA te verstrekken Nb-wetvergunning geen bijzondere voorwaarde behoeft te bevatten met betrekking tot het tempo van de zoutwinning, mits deze gebaseerd blijft op het huidige productieproces en niet over de grenzen gaat van de actuele prognoses i.c. een maximale bodemdaling van 35 cm in het centrum van de dalingsschotel. De Stuurgroep kan zich overigens voorstellen dat in het geval er door FRISIA wijzigingen in het productieproces worden voorgestaan, daarover overleg plaatsvindt met de vergunningverlener. Hierover zou in de vergunning een bepaling kunnen worden opgenomen.

De gemeente Harlingen deelt in haar advies mee geen bezwaar te hebben tegen het verlenen van onderhavige door FRISIA gevraagde vergunning op grond van de Nb-wet.

Datum
3 juli 2001

Kenmerk
DNO. 2001/2251

Vervolgblad
9

Uit het bij de aanvraag gevoegde onderzoeksrapport "Effecten van bodemdaling door zoutwinning in de Waddenzee" blijkt volgens de gemeente dat de effecten van de berekende bodemdaling slechts zeer marginale gevolgen voor de Waddenzee hebben. Door de gemeente wordt geconstateerd dat ten aanzien van het hoogteverschil sec de geringe veranderingen veel kleiner zullen zijn dan de natuurlijke fluctuaties in het gebied. De gemeente plaatst tegenover deze effecten het belang van FRISIA voor met name de Harlinger gemeenschap en geeft aan dat dit de vergunningverlening op basis van de Nb-wet rechtvaardigt.

De Waddenvereniging geeft in haar zienswijze - hierna samengevat - het volgende weer:

1. Het adviesrapport is voor een groot deel gebaseerd op de "integrale bodemstudie" van de NAM. De opdrachtgever NAM kan nauwelijks onafhankelijk genoemd worden.
2. Alternatieven landinwaarts, grotere spreiding van de locaties of de verlaging van de winningssnelheid zijn niet bekeken. Ook zijn mogelijkheden van compensatie niet onderzocht.
3. September 2000 als referentiepunt voor de schadebepaling is onjuist. De bodem zakt al sinds het begin van de winning en zit al boven de waarde die aanvankelijk voor de periode tot 2010 was voorspeld. De Waddenvereniging ziet graag een toetsing van de gehele periode vanaf 1996.
4. Met een beroep op de Wet Openbaarheid van Bestuur vraagt de Waddenvereniging het verstrekken van twee rapporten waarnaar wordt verwezen in het bij de vergunning-aanvraag overgelegde WL I delft hydraulics rapport.
5. De Waddenvereniging constateert dat de bodemdaling ten gevolge van de zoutwinning groter zal zijn dan aanvankelijk was voorspeld (voorspelling nu maximaal 35 cm, voorspelling in 1995 maximaal 26 cm in 2010), terwijl de maximaal te winnen hoeveelheid van 18 mln. ton is teruggedraaid naar 9 mln. ton. Officieel wordt nu erkend dat de aanvankelijke berekeningen van het mijnbouwbedrijf KBB niet betrouwbaar waren. De bodemdaling door de zoutwinning zal dus ruwweg 2x zo hoog zijn als aanvankelijk voorspeld op basis van het huidige winningstempo van 600.000 ton per jaar.
6. Door de bodemdaling vanaf nu tot 2006 zal 100 ha. kwelders en platen buiten de dijk meer dan 2 cm verzakken. Een verlies aan droogvallende platen van 0,3 ha (2000-2006) wordt voorspeld. Informatie over veranderingen aan kwelders wordt niet gegeven.
7. Verwacht wordt dat in de prognoses de bodemdaling opnieuw wordt onderschat, de jaarlijkse winning van zout zal volgens de aanvraag verviervoudigd worden (van 600.000 naar 3 mln. ton per jaar).
8. De aanvankelijke voorziene bodemdaling van 20-30 cm zal minimaal worden verdubbeld. In eerste instantie zullen alternatieven moeten worden gezocht die negatieve effecten van de zoutwinning voorkomen. Slechts wanneer door de initiatiefnemer aangetoond kan worden dat alternatieven niet mogelijk zijn, zal mitigatie van de effecten mogelijk zijn. In dit geval moet het verlies aan natuurwaarden en -arealen volledig worden gecompenseerd. De Waddenvereniging vraagt zich af of het bedrijf inmiddels naast gelden voor herstel van de Waddendijk ook gelden heeft gereserveerd voor compensatiemaatregelen, zowel voor de te verwachten schade tot 2006 (en later?), maar ook met terugwerkende kracht tot het begin van de winning.

Datum	Kenmerk	Vervolgblad
3 juli 2001	DNO. 2001/2251	10

Het Wetterskip Fryslân gaat in haar zienswijze in op de effecten van de zoutwinning ter plaatse van de dijk. Deze zakking bedraagt volgens de huidige voorspellingen ca. 7 cm. De zakking is volgens het Wetterskip wel gewijzigd ten opzichte van de eerste voorspelling; minder diep en over een kortere lengte. Gevolg hiervan is volgens het Wetterskip niet dat de veiligheid in gevaar komt, maar dat een volgende dijkverhoging eerder zal moeten worden uitgevoerd dan zonder de bodemdaling. Het Wetterskip geeft ook aan dat de maximale daling van de dijk mogelijk eerder optreedt dan in het bij de vergunning-aanvraag gevoegde rapport staat vermeld: op zijn vroegst in het jaar 2006.

Van de gemeente Franekeradeel, RWS-Waddengebied Friesland en Vogelbescherming zijn geen zienswijzen ontvangen.

6. Overwegingen

Sinds september 1995 wordt er ten noordoosten van Harlingen zout gewonnen, momenteel tot een productie van circa één miljoen ton steenzout per jaar. Door de onttrekking van het zout aan de ondergrond ontstaat een bodemdaling aan het aardoppervlak, die zich voor een deel in de Waddenzee uitstrekt. Naar aanleiding van informatie dat de daling van de bodemoppervlak zich sneller, doch over een kleiner oppervlakte zou voltrekken, is de activiteit op basis van de toen door aanvrager aangeleverde informatie vergunningplichtig geacht op grond van de Nb-wet. Inmiddels is uit aanvullende berekeningen en metingen gebleken dat in verband met de smallere vorm van de dalingsschotel ten opzichte van de KBB studie in 1995, de daalsnelheid, in het Waddenzee deel van de dalingsschotel, bij benadering hetzelfde is ten opzichte van datgene dat ten tijde van het begin van de winning is voorspeld. Dit in tegenstelling tot de daling op het vasteland.

In oktober 2000 heeft u een nieuw ontginningsplan voor de winning van 3 mln. ton zout ingediend voor de periode vanaf 1 september 2000, bij brief van 29 november 2000 gewijzigd naar 2,7 mln. ton zout, voor de periode na 1 januari 2001. Dit ontginningplan zal naar verwachting omstreeks 1 juli 2001 worden goedgekeurd door de minister van Economische Zaken. Omdat de onderhavige vergunning mogelijk eerder zal worden verleend dan dat deze goedkeuring is verkregen, zal een voorwaarde worden opgenomen dat de winning zal plaatsvinden overeenkomstig het bovengenoemde ontginningsplan. Ingeval van materiële wijzigingen in het plan dienen deze aan de directie Noord te worden gemeld, zodat de vergunning, indien noodzakelijk, hierop zal worden aangepast. In het ontginningplan wordt een voortzetting van de zoutproductie voorgesteld van ongeveer 0,9 mln. ton per jaar, gerekend vanaf 1 januari 2001. De zoutwinning uit BAS 1 en 2 zal naar verwachting eindigen in 2003, omdat dan de limiet van 35 cm bodemdaling in het diepste punt van de dalingsschotel is bereikt.

6.1 Effecten van deze activiteit op de wezenlijke kenmerken en waarden van het Staatsnatuurmonument Waddenzee II.

Wadplaten en geulen

De bodemdaling in de Waddenzee bedraagt maximaal 6.5 cm vanaf het begin van de winning tot aan het eind van de winning in 2004 en 3.3 cm vanaf het moment van de aanzegging van de vergunningplicht (september 2000).

Datum	Kenmerk	Vervolgblad
3 juli 2001	DNO. 2001/2251	11

Het verlies aan plaatareaal bedraagt maximaal 0,3 ha, waarna na 2006 geleidelijk herstel optreedt. Als gevolg van compensatie door sedimentatie bedraagt de maximumverlaging 1,5 cm, 2 cm en < 1 cm van de platen nabij respectievelijk het Kimstergat, de Zeedijk en op de Vlake van Oosterbierum en op de Ballastplaat. De stroomsnelheden in de geulen veranderen 1% of minder.

Gelet op bovenstaande berekende maximale effecten zijn derhalve de te verwachten effecten op de bodemgesteldheid minimaal van omvang en niet merkbaar ten opzichte van de natuurlijke fluctuaties in het gebied.

Effect op de Noordzeekust

De bodemdaling in de Waddenzee als gevolg van de zoutwinning zal worden opgevuld met sediment uit de Noordzeekustzone. Naar verwachting wordt het zand hiervoor uiteindelijk geleverd door de vooroever van Vlieland, die daardoor circa 1 cm wordt verlaagd en dan weer aangevuld. De invloed op de stranden van Vlieland en Terschelling is gering en indirect.

Effect op het bodemleven en de vogelstand

Er treedt een gering verlies op aan plaatareaal en een geringe afname in de droogvaltijd. Hierdoor neemt voor vogels de mogelijkheid om te foerageren af, waardoor dit zou kunnen leiden tot afname in de vogelstand. Gelet echter op de geringe daling op de platen en de geringe oppervlakte van de bodemdaling in de Waddenzee in vergelijking met de voorspelde effecten hiervan bij gaswinning, zijn de onderhavige te verwachten effecten zeer gering en waarschijnlijk niet te meten.

Effect op vissen

Gelet op het geringe effect van de bodemdaling op platen, geulen, bodemgesteldheid en bodemleven is er geen merkbaar effect op de vissen te verwachten.

6.2 Toetsing van de activiteit aan de PKB-Waddenzee en het SGR

Ingevolge artikel 12, eerste lid van de Nb-wet is het verboden zonder vergunning van de minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij of in strijd met bij zodanige vergunning gestelde voorwaarden handelingen te verrichten, te doen verrichten of te gedogen, die schadelijk zijn voor het natuurschoon of voor de natuurwetenschappelijke betekenis van een beschermd natuurmonument of die een beschermd natuurmonument ontsieren. Hiervoor is reeds gemotiveerd vastgesteld dat de winning van zout uit de steenzoutconcessie Barradeel vergunningplichtig is. Derhalve dient vervolgens te worden getoetst in hoeverre de schadelijke handelingen kunnen worden toegelaten en daaruit voortvloeiend of een vergunning voor de voorgenomen activiteiten kan worden verleend. Voor deze toetsing wordt gebruik gemaakt van de criteria die in de PKB-Waddenzee, het SGR en in artikel 6 van de Habitatrichtlijn - de Waddenzee is vogelrichtlijngebied - staan vermeld. Door deze instrumenten gezamenlijk ontstaat een beschermingskader voor de wezenlijke kenmerken van het natuurgebied de Waddenzee, als omschreven in de toelichting op de aanwijzingsbeschikking Staatsnatuurmonument "Waddenzee II".

Datum	Kenmerk	Vervolgblad
3 juli 2001	DNO. 2001/2251	12

Voor uitvoering van nieuwe activiteiten, dan wel uitbreiding of wijziging van bestaande activiteiten, dienen de volledige afwegingskaders, zoals deze zijn genoemd in de PKB-Waddenzee, het SGR en de Habitatrichtlijn, te worden doorlopen. De zoutwinning is gestart na de totstandkoming van de PKB-Waddenzee (in 1994). Derhalve is de zoutwinning in die zin aan te merken als een nieuwe activiteit en dient het afwegingskader van de PKB-Waddenzee volledig te worden doorlopen. Vervolgens wordt het afwegingskader van het SGR - hoewel dit niet betekenisvol afwijkt van wat in de PKB-Waddenzee ligt besloten - doorlopen.

Het afwegingskader van de PKB-Waddenzee omvat de volgende onderdelen:

1. gebruik dient te worden gemaakt van de best beschikbare informatie;
2. de maatschappelijke noodzaak, bestaande uit het maatschappelijk belang en de locatiegebondenheid (translocatiebeginsel);
3. bij duidelijke twijfel over het achterwege blijven van negatieve gevolgen kiezen voor de Waddenzee (voorzorgprincipe);
4. toepassing van de best uitvoerbare technieken;
5. bij tijdelijke of blijvende aantastingen dient betrokken te worden of de schade kan worden gecompenseerd passend binnen de hoofddoelstelling (compensatiebeginsel).

Ad 1. Gebruik maken van de best beschikbare informatie

Voor wat betreft de wijze van besluitvorming geldt dat bij de afweging gebruik gemaakt dient te worden van de best beschikbare informatie omtrent de te verwachten gevolgen van een activiteit. Met name gaat het daarbij om de gevolgen voor het natuurlijk milieu van de Waddenzee. Hierbij dient rekening te worden gehouden met het cumulatief effect van activiteiten.

Door u is bij onderhavige aanvraag het rapport "Effecten van bodemdaling door zoutwinning in de Waddenzee", opgesteld door WL I delft hydraulics, overgelegd. Dit rapport betreft een onderzoek naar de effecten van de bodemdaling door de zoutwinning, die in de Waddenzee mogen worden verwacht.

In dit rapport wordt ingegaan op de volgende aspecten:

1. De verwachte bodemdaling;
2. De effecten op de platen en geulen in de Waddenzee en op de Noordzeekust;
3. De effecten op het bodemleven in de platen en op de vogelstand;
4. Het effect op de dijkhoogte en de veiligheid.

De in het rapport gepresenteerde informatie is afgeleid uit recente studies en bewerkt voor dan wel omgerekend naar onderhavige situatie. Ik kwalificeer deze studie daarom als de voor deze situatie best beschikbare informatie.

Cumulatie met andere bodemdaling veroorzakende activiteiten is in het onderhavige geval met betrekking tot effecten op het staatsnatuurmonument Waddenzee niet aan de orde.

Ad 2. Maatschappelijke noodzaak

Voor de richting van de besluitvorming dient op grond van de PKB-Waddenzee de maatschappelijke noodzaak van activiteiten in de Waddenzee te worden aangetoond.

Datum
3 juli 2001

Kenmerk
DNO. 2001/2251

Vervolgblad
13

Daarbij wordt in de PKB-Waddenzee onderscheid gemaakt tussen het maatschappelijk belang en het zogenaamde 'translocatiebeginsel', dat wil zeggen het ontbreken van gelijkwaardige of betere alternatieve locaties.

Ten aanzien van het maatschappelijk belang merk ik op dat het hier een activiteit betreft welke een grondstof oplevert voor een bedrijf in de omgeving, waardoor deze activiteit sinds de start van de winning in 1995 werkgelegenheid voor tientallen mensen in Harlingen e.o. oplevert. Daarnaast is er een afgeleid werkgelegenheidseffect vanwege het vervoerscomponent (boot- en wegtransport). Het grootste deel van het gewonnen zout vindt zijn toepassing in huishoudelijke doeleinden (o.a. keukenzout, chloorproducten en onthardingsmiddel in wasmachines). Het overige deel gaat hoofdzakelijk naar industriële afnemers.

Ten aanzien van de locatiegebondenheid merk ik op dat steenzoutvoorkomens op een bepaalde plaats in de diepe ondergrond aanwezig zijn en dat er technische beperkingen zijn aan de plaats waar deze opgespoord en gewonnen kunnen worden. In dit geval gaat het om de winning van steenzout buiten het PKB-Waddenzeegebied, maar met beperkte effecten in dit gebied.

Gelet op vorenstaande wordt in het onderhavige geval voldaan aan het translocatiebeginsel.

Ad 3. Voorzorgprincipe

Dit beginsel houdt in dat in het kader van een belangenafweging, op grond van de best beschikbare informatie, bij duidelijke twijfel over het achterwege blijven van mogelijk belangrijke negatieve gevolgen voor het ecosysteem, het voordeel van de twijfel gaat in de richting van het behoud van de Waddenzee, hetgeen betekent dat de hoofddoelstelling van het beleid voor de Waddenzee bepalend is. De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft meermalen, o.a. in de uitspraak van 14 mei 1998 (no. E02.96.0249) geoordeeld, dat dit beleid niet kennelijk onjuist of onredelijk kan worden geoordeeld. Uit de overgelegde gegevens blijkt dat er in dit geval geen belangrijke negatieve gevolgen voor de Waddenzee worden verwacht. Derhalve is er in het onderhavige geval geen reden voor toepassing van het voorzorgprincipe.

Ad 4. Gebruik maken van de best uitvoerbare technieken

In het kader van de vergunningvoorwaarden is in paragraaf 7 (Besluit) voorgeschreven dat, voor zover gericht op het zoveel mogelijk voorkómen van de bodemdaling, de best uitvoerbare technieken moeten worden gebruikt.

Ad 5. Mitigatie en compensatie

In de voorwaarden (paragraaf 7) zijn grenzen gesteld aan de maximale toegestane bodemdaling. Hierdoor worden de eventuele effecten die als gevolg van de zoutwinning op kunnen treden beperkt gehouden. De meetbare effecten van bodemdaling zullen door de natuur zelf, door de aanvoer van zand als gevolg van de getijdebeweging, binnen een tijdsperiode van naar verwachting enkele jaren ongedaan worden gemaakt.

Datum
3 juli 2001

Kenmerk
DNO. 2001/2251

Vervolgblad
14

De effecten zijn derhalve tijdelijk van aard. Gelet op de te stellen voorwaarden aan de vergunning, de tijdelijkheid van de schade en de naar verwachting geringe omvang ervan, is het in dit geval niet nodig compenserende maatregelen voor te schrijven. Mocht evenwel blijken dat de meetbare effecten van de bodemdaling binnen enkele jaren na het bereiken van het eind van de daling in 2006, niet zijn geneutraliseerd, dan zullen alsnog compenserende maatregelen dienen te worden getroffen in de vorm van zandsuppletie.

Gelet op het voorgaande kan op grond van het afwegingskader van de PKB-Waddenzee deze activiteit worden toegestaan.

Het afwegingskader van het SGR omvat de volgende onderdelen:

1. Ingrepen en ontwikkelingen in en in de onmiddellijke nabijheid van de kerngebieden (van de EHS) worden niet toegestaan, indien deze de wezenlijke kenmerken en waarden van het kerngebied aantasten. Alleen bij een zwaarwegend maatschappelijk belang kan hiervan worden afgeweken. Hierbij wordt tevens nagegaan of aan dit belang niet redelijkerwijs elders of op een andere wijze tegemoet kan worden gekomen.
2. Indien na afweging van belangen wordt besloten dat de natuur moet wijken vóór of anderszins aanwijsbare schade ondervindt van een ander aantoonbaar maatschappelijk belang, dan zullen in elk geval mitigerende en, indien deze onvoldoende zijn, tevens compenserende maatregelen worden getroffen.

Ad 1. Aantasting wezenlijke kenmerken en waarden

Blijkens het overgelegde onderzoek is de schade als gevolg van de bodemdaling tijdelijk en gering van omvang. Er worden dan ook geen belangrijke negatieve gevolgen voor de Waddenzee verwacht. Op grond daarvan concludeer ik dat er geen sprake is van aantasting van wezenlijke kenmerken en waarden.

Het betreft hier een activiteit welke een grondstof levert voor een bedrijf in de omgeving, waardoor deze activiteit werkgelegenheid voor tientallen mensen in Harlingen en omgeving oplevert. Daarnaast is er een afgeleid werkgelegenheidseffect vanwege het vervoerscomponent (boot- en wegtransport). Het grootste deel van het gewonnen zout vindt zijn toepassing in huishoudelijke doeleinden. Het overige deel gaat hoofdzakelijk naar industriële afnemers.

Ten aanzien van de locatiegebondenheid merk ik op dat steenzoutvoorkomens op een bepaalde plaats in de diepe ondergrond aanwezig zijn en dat er technische beperkingen zijn aan de plaats waar deze opgespoord en gewonnen kunnen worden. In dit geval gaat het om de winning van steenzout buiten het PKB-Waddenzeegebied, maar met beperkte effecten in dit gebied.

Ad 2. Mitigerende en/of compenserende maatregelen

In de voorwaarden zijn grenzen gesteld aan de maximale toegestane bodemdaling. Hierdoor worden de eventuele effecten die als gevolg van de zoutwinning op kunnen treden beperkt gehouden. De meetbare effecten van bodemdaling zullen door de natuur zelf, door de aanvoer van zand als gevolg van de getijdebeweging, binnen een tijdsperiode van naar verwachting enkele jaren ongedaan worden gemaakt.

Datum	Kenmerk	Vervolgblad
3 juli 2001	DNO. 2001/2251	15

De effecten zijn derhalve tijdelijk van aard. Gelet op de te stellen voorwaarden aan de vergunning, de tijdelijkheid van de schade en de naar verwachting geringe omvang ervan, is het in dit geval niet nodig compenserende maatregelen voor te schrijven. Mocht evenwel blijken dat de meetbare effecten van de bodemdaling binnen enkele jaren na het bereiken van het eind van de daling in 2006, niet zijn geneutraliseerd, dan zullen alsnog compenserende maatregelen dienen te worden getroffen in de vorm van zandsuppletie.

Gelet op bovenstaande kan de activiteit op grond van het afwegingskader van het SGR worden toegestaan.

6.3 Toetsing van de activiteit aan de Habitatrictlijn.

Deze onderdelen van het afwegingskader PKB-Waddenzee maken, in bewoordingen van gelijke strekking, ook deel uit van artikel 6 van de Habitatrictlijn.

Op grond van artikel 6, tweede lid, van de Habitatrictlijn moeten de lidstaten passende maatregelen treffen om ervoor te zorgen dat de kwaliteit van de natuurlijke habitats van soorten in, op grond van de Habitatrictlijn, beschermde gebieden niet verslechtert. Voor een groot deel van het gebied dat valt onder de werking van de PKB-Waddenzee is deze bescherming geregeld middels de aanwijzing tot Staats- of Beschermd natuurmonument, in de zin van de Nb-wet.

Artikel 6, derde lid, van de Habitatrictlijn bevat, via de schakelbepaling van artikel 7 van de Habitatrictlijn, het toetsingskader voor plannen en projecten in of nabij de op grond van de Vogelrichtlijn beschermde gebieden. Daarin is bepaald dat voor elk plan of project dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een op grond van deze richtlijn beschermd gebied en afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor dat gebied, een passende beoordeling van de gevolgen voor dat gebied moet worden gemaakt.

De onderhavige winning van zout is geen project welke verband houdt met of nodig is voor het beheer van het Waddengebied. Derhalve dient in eerste instantie de vraag te worden beantwoord of er sprake is van significante gevolgen.

De beschrijving van de effecten op de Waddenzee heeft plaatsgevonden in het rapport van WL I delft hydraulics. Uit het rapport blijkt dat de schade aan de natuurwetenschappelijke betekenis van het natuurmonument, als gevolg van de zoutwinning, tijdelijk van aard en gering van omvang is. De meetbare effecten van bodemdaling zullen door de natuur zelf, door de aanvoer van zand als gevolg van de getijdebeweging, binnen een tijdsperiode van naar verwachting enkele jaren ongedaan worden gemaakt. Aan deze vergunning zullen voorwaarden worden verbonden opdat geen blijvende schade zal kunnen worden toegebracht aan de natuurwetenschappelijke betekenis van het natuurmonument. Op deze wijze is het instandhouden van de habitats gewaarborgd.

Gelet op vorenstaande ben ik van mening dat er geen sprake is van significante effecten als bedoeld in artikel 6 van de Habitatrictlijn. Het toestaan van de gevraagde winning van zout is dan ook niet in strijd met de Vogelrichtlijn op grond van artikel 6 van de Habitatrictlijn.

Datum
3 juli 2001

Kenmerk
DNO. 2001/2251

Vervolgblad
16

Nu er geen sprake is van significante gevolgen als bedoeld in artikel 6 lid 3 van de Habitatrichtlijn behoeft het toetsingskader verder niet te worden doorlopen.

Bij de hiervoor uitgevoerde toetsingen in het kader van de PKB-Waddenzee, het SGR en de Habitatrichtlijn is uitgegaan van de effecten vanaf het moment waarop de activiteit vergunningplichtig op grond van de Nb-wet werd geacht. Zouden evenwel de effecten worden getoetst aan de situatie vanaf de start van de winning in september 1995 dan zou de toetsing niet tot een ander resultaat hebben geleid. De effecten blijven gering van omvang en tijdelijk van aard.

6.4 Bespreking van de inspraak

Hierna volgt de bespreking van de inspraakreacties, voor zover deze niet reeds hiervoor (impliciet) aan de orde zijn geweest.

Ten aanzien van de opmerking van de Stuurgroep dat de zoutwinning door FRISIA geen nieuwe activiteit is merk ik op dat de start van de zoutwinning heeft plaatsgevonden na de totstandkoming van de PKB- Waddenzee (in 1994). Derhalve is deze zoutwinning - hoewel feitelijk bestaand van aard - aan te merken als een nieuwe activiteit in die zin dat het afwegingskader van de PKB dient te worden doorlopen.

De oorzaak van de snellere bodemdaling is niet een verandering van het aanvankelijk gekozen productieproces, maar van andere eigenschappen van het zout dan die aangenomen zijn bij het oorspronkelijk ontwerp van de cavernes.

De constatering van de Waddenvereniging is juist dat het rapport van WL I delft hydraulics deels is gebaseerd op de "integrale bodemstudie" van de NAM. Ten aanzien van de onafhankelijkheid wijs ik erop dat de "integrale bodemstudie" door vier onafhankelijke deskundigen is beoordeeld.

De door de Waddenvereniging gevraagde rapporten zijn een tijd geleden reeds aan de Waddenvereniging gezonden.

Ten aanzien van het winningstempo merk ik op dat deze, hetgeen ook blijkt uit het ontginningsplan van oktober 2000, nagenoeg onveranderd blijft. De totale productie zal over een periode vanaf 1 september 2000 tot aan het moment dat de maximale daling van 35 cm is bereikt, in totaal drie miljoen ton zout bedragen. Het betreft derhalve geen drie miljoen ton per jaar zoals de Waddenvereniging veronderstelt, doch ongeveer één miljoen ton per jaar. Er is dan ook geen sprake van dat de aanvankelijke bodemdaling van 20-30 cm minimaal zal worden verdubbeld. Wel zal een voorwaarde aan de Nb-wet vergunning worden verbonden dat een verdere daling in de Waddenzee vanaf 1 september 2000 als gevolg van zoutwinning ter hoogte van de zeedijk niet meer dan 3.3 cm +/- 20% mag bedragen. Daarbij wordt aangesloten bij hetgeen FRISIA met Wetterskip Fryslân is overeengekomen.

Informatie over veranderingen aan kwelders is niet weergegeven omdat er in het betreffende gebied in het geheel geen kwelders aanwezig zijn.

Het betreft hier een reeds in gang gezette zoutwinning. Alternatieven van deze winning zijn daarom niet aan de orde. Middels het verbinden van voorwaarden aan deze winning zullen de effecten evenwel gemitigeerd worden.

Datum
3 juli 2001

Kenmerk
DNO. 2001/2251

Vervolgblad
17

7. Besluit

Gelet op het voorgaande verleen ik u de door u gevraagde vergunning op grond van de Nb-wet voor de zoutwinning in de steenzoutconcessie Barradeel.

Ter bescherming van de in het Staatsnatuurmonument Waddenzee aanwezige natuurwaarden verbind ik aan deze vergunning de volgende voorwaarden en voorschriften:

1. De vergunning wordt verleend voorzover het de winning uit de kaverneputten BAS 1 en BAS 2 betreft conform het op 26 oktober 2000 ingediende en bij brief van 29 november 2000 gewijzigde ontginningsplan van de steenzoutconcessie Barradeel. Indien dit ontginningsplan gewijzigd wordt alvorens goedkeuring door de minister van Economische Zaken plaatsvindt, dan dient de directeur Noord hiervan in kennis te worden gesteld. Ingeval van wijziging zal, indien noodzakelijk naar het oordeel van de directeur Noord, de vergunning worden aangepast;
2. Indien de winning in afwijking van het ontwinningsplan van oktober 2000, alsmede (eventuele) wijzigingen hierop, plaatsvindt, dient dit terstond te worden gemeld aan de directeur Noord, t.a.v. ing. G. Mast;
3. De winning van steenzout dient op zodanige wijze plaats te vinden, dat de bodemdaling in het Staatsnatuurmonument bij de zeedijk niet meer dan maximaal 3,3 cm +/- 20% bedraagt en oplopend naar ongeveer 0 aan de rand van de dalingsschotel, gerekend over een termijn van 6 jaar, te rekenen vanaf het moment dat de vergunningaanvraag op grond van de Nb-wet is ingediend;
4. De vergunninghouder dient de bodemdaling in het staatsnatuurmonument te monitoren aan de hand van de berekende buitendijkse daling naar aanleiding van metingen op het vasteland. Ieder jaar, in de maand december, worden de resultaten van de jaarlijkse bijstelling van de bodemdalingsschotel schriftelijk gemeld aan de directeur Noord, t.a.v. ing. G. Mast. Daarbij dient tevens de afwijking ten opzicht van de huidige voorspelde maximale bodemdaling in het staatsnatuurmonument Waddenzee te worden vermeld;
5. De voorwaarden verbonden aan dit besluit kunnen worden gewijzigd indien naar mijn mening uit resultaten op basis van de monitoring of anderszins blijkt dat de effecten van de zoutwinning in belangrijke mate nadeliger gevolgen voor één of meer kenmerken en (natuur)waarden in de Waddenzee hebben, dan die welke bij het nemen van dit besluit op basis van de op dat moment beschikbare informatie werd verwacht;
6. Indien met betrekking tot de toepasselijke wetgeving op enig moment mocht blijken dat de winning zodanige schade aan de kenmerken en waarden van het staatsnatuurmonument Waddenzee dreigt toe te brengen dat hieraan door het geven van aanwijzingen of het stellen van aanvullende voorwaarden redelijkerwijs niet kan worden tegemoet gekomen, dan zal de vergunning door of namens mij worden ingetrokken;
7. Alle door of namens de directeur van de directie Noord van het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij gegeven aanwijzingen dienen strikt te worden opgevolgd;
8. Deze vergunning is geldig tot 1 januari 2010.

Datum
3 juli 2001

Kenmerk
DNO. 2001/2251

Vervolgblad
18

Het niet naleven van deze voorwaarden en voorschriften kan, naast eventuele strafvervolgning, intrekking van de vergunning tot gevolg hebben.

Bezwaar

Een belanghebbende kan gedurende zes weken na verzending van dit besluit, bezwaar maken bij de Staatssecretaris van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij.

Gedurende deze zes weken is het besluit geschorst. Indien gedurende deze 6 weken bezwaar wordt gemaakt tegen deze beslissing blijft de werking van de vergunning, ingevolge art. 19 lid 2 van de Natuurbeschermingswet opgeschort, totdat op het bezwaar is beslist. Indien vervolgens beroep wordt aangetekend blijft ook gedurende de behandeling in beroep, de werking van de vergunning opgeschort.

Een bezwaarschrift dient te worden gericht aan het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Afdeling Rechtsbescherming, Postbus 20401, 2500 EK Den Haag. Het bezwaar dient te zijn ondertekend en moet tenminste de volgende elementen bevatten:

- a) de naam en het adres van de indiener;
- b) de dagtekening;
- c) een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar gericht is;
- d) de gronden van het bezwaar.

Het is raadzaam een kopie van dit besluit bij het bezwaarschrift te voegen.

Afschriften van deze vergunning worden verzonden aan: EZ Noord t.a.v. drs. Z. Jeuring, LNV directie Natuurbeheer t.a.v. Th. van Eijnden, de Stuurgroep Waddenprovincies, de gemeenten Harlingen en Franekeradeel, het m.s. 'Phoca', RWS dienstkring Waddengebied Friesland, Wetterskip Fryslân, de Waddenvereniging, de A.I.D te Zwolle en de K.L.P.D. te Sneek.

DE STAATSSECRETARIS VAN LANDBOUW, NATUURBEHEER
EN VISSERIJ,

G.H. Faber